

לוח השבוע

לגבי הדסים (שקיבלו במתנה מהרבי) להשתמש בהם כבשמים להבדלה, הלולב – לשרוף בעת ביעור חמץ, ומהאחרוג – לעשות מרקחת⁵³.

ביום זה אמר הרבי את הקדישים בשלוש התפילות, כיוון שהוא יארציית הרבנית מרת רחל הי"ד, אם הרבנית מרת חנה ע"ה אימו של הרבי, וכן יארציית של הרה"ח ר' דובער הי"ד אחיו של הרבי⁵⁴.

53 לקויש חייט עמי 569. 'התקשרותי גיליון סג עמי 11. לגבי הלולב – מן הסתם זהירים יותר לשמור מה שקיבלו מהרבי, ולכן ניתן להמתין עד פסח. לגבי ההדסים – כן איתא בשו"ע אדמוה"י סי' רצו ס"ו, וא"כ הי"ז בכל ההדסים דמצווה.
54 'אוצרי סייע שצו. לענין היארציית של ר' דובער, כתב בספר 'תולדות לוי יצחק, מהדורת תשנ"ה, ח"ב ע' 441, שכנראה זהו יום שנקבע ע"י הרבי ולא יום הפטירה ממש.
* לבני חו"ל: יום שני – אסרו חג. בשיעורי חתי"ת אומרים היום 'ראשון' וישני דפי בראשית (סי' המנהגים עמי 19).

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש זצוקלה"ה נבג"מ ז"ע

שיחות • איגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

תרלח

ערב שבת-קודש
שמיני-עצרת ושמחת-תורה
כ"א בתשרי ה'תשס"ז

יוצא-לאור על-ידי
מכון ליובאוויטש שעל-יד
צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו – המרכז

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם-משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן-יודא ור' יוסף-יצחק, בני הרה"ח ר' שלום ישעי' ע"ה דייטש

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

כ"א בתשרי ה'תשס"ז — כ"ח בתשרי ה'תשס"ז

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
א'	כ"א בתשרי	הלכות תעניות פרק ב-ד.	הל' תפלה וברכת הכניס פרק ה.	מ"ע נט.
ש"ק	כ"ב בתשרי	פרק ה. הלכות מגילה וחנוכה.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	פרק ו.	מ"ע נט. ספר משנה תורה: הלכות מגילה וחנוכה.. בפרקים א-ב. פרק א-ב.
א'	כ"ג בתשרי	פרק ג-ד. תורת חכם וגוי. ספר נשים והוא ספר רביעי.. הלכות אישות.. בפרקים אלו. פרק א.	פרק ז.	שם: פרק ג-ד. מ"ע ריג.
ב'	כ"ד בתשרי	פרק ב-ד.	פרק ח.	מ"ע ריג.
ג'	כ"ה בתשרי	פרק ה-ו.	פרק ט.	מל"ת שנה.
ד'	כ"ו בתשרי	פרק ח-י.	פרק י.	מל"ת שנה.
ה'	כ"ז בתשרי	פרק יא-יג.	פרק יא.	מל"ת שנה.
ו'	כ"ח בתשרי	פרק יד-טו.	פרק יב.	מל"ת רטב.

זמני השבוע*

תאריך	עלות השחר**		זמן ציצית ותפילין	זמן זריחת החמה	זמן ק"ש	צאת היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
	120 לפני הזריחה	72 ד' לפני הזריחה							
ו', כ"א בתשרי	3:44	4:31	4:52	5:50	8:33	11:27	11:57	5:11.1	5:35
ש"ק, כ"ב בתשרי	3:44	4:31	4:53	5:50	8:33	11:27	11:57	5:09.9	5:34
א', כ"ג בתשרי	3:45	4:32	4:53	5:51	8:33	11:26	11:56	5:08.7	5:33
ב', כ"ד בתשרי	3:46	4:33	4:54	5:52	8:34	11:26	11:56	5:07.6	5:32
ג', כ"ה בתשרי	3:47	4:33	4:55	5:52	8:34	11:26	11:56	5:06.4	5:31
ד', כ"ו בתשרי	3:47	4:34	4:55	5:53	8:34	11:26	11:56	5:05.3	5:30
ה', כ"ז בתשרי	3:48	4:35	4:56	5:54	8:34	11:26	11:56	5:04.2	5:29
ו', כ"ח בתשרי	3:49	4:35	4:57	5:55	8:35	11:25	11:55	5:03.1	5:28

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"י בסידורו (יסדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"י שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים	תל-אביב	חיפה	באר-שבע
שמחת-תורה	4:34	4:49	4:39	4:52
בראשית	4:26	4:41	4:31	4:44

עורך ראשי: מנחם-מענדל ברוך • עורך: שניאור-זלמן רודרמן • הגהה: יוסף-יצחק אולידורט
 מו"ל: מכון ליובאוויטש שע"י צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו — המרכז
 יו"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרונוב
 כתובת: ת"ד 14 כפר חב"ד 72915, טל': 03-9607588, פקס': 03-9606169
 אינטרנט: http://chabad.org.il דואר-אלקטרוני: chabad@chabad.org.il
 ISSN 0793-7474

לוח השבוע

אחר-כך היו רוקדים ריקוד נוסף בניגון שמחת-תורה, בהתלהבות גדולה⁴⁶.
 אומרים "יקום פורקן" הראשון והשני, ו'מי שבירך'.

מוצאי שבת ויום-טוב:

יזכור: מי שיש לו אב ואם — יוצא מבית-הכנסת. אבלים בתוך שנתם (רח"ל) נשארים בבית-הכנסת, אבל אין אומרים "יזכור". בהזכרת נשמות אומרים "בן/בת פלונית".

אומרים "אב הרחמים". גם מי שאינו מזכיר נשמות יכול לומר "אב הרחמים"⁴⁷.

קודם תפילת לחש של מוסף מכריז השמש "משיב הרוח ומוריד הגשם", ומתפילה זו מתחילים לומר זאת בכל התפילות.

המתפלל ביחיד — ימתין עם תפילת המוסף עד שיתפללו הציבור, כדי שיוכל לומר "משיב הרוח ומוריד הגשם". מי ששמע הכרות "משיב הרוח ומוריד הגשם" קודם שהתפלל תפילת שחרית — אם אינו מתפלל במניין אחר, אומר גם בתפילת שחרית "משיב הרוח ומוריד הגשם". טעה ואמר "מוריד הטל" — אינו חוזר⁴⁸.

בחזרת הש"ץ — תפילת גשם. אין נושאין כפיים.

במנחה קוראים בפרשת בראשית.

כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו נהג, בעת ההתוועדות של שמחת-תורה (או שבת

"ויהי נועם", "ואתה קדוש", הברלה, "ויתן לך" — כרגיל.
 רבים נוהגים (על-פי מנהג הארז"ל) לערוך הקפות בארצנו הק' גם בלילה זה. כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו היה מעורר את השמחה, ושולח מברקים למקומות המרכזיים (כפר-חב"ד, נחלת-הרחב"ד⁴⁹ וירושלים ת"ו) מדי שנה בשנה.

במוצאי שמחת-תורה מכריזים: "ויעקב הלך לדרכו"⁴⁹.

מי שלא הספיק לפני-כן, יסיים את פרשת ברכה שניים מקרא ואחד תרגום עוד הלילה⁵⁰.

יום ראשון*

כ"ג בתשרי, אסרו-חג הסוכות

אין מתענים אפילו חתן ביום חופתו, ומרבים קצת באכילה ושתייה⁵¹.

שיירי החג: מנהג-בית-הרב, לשרוף את הסכך (במרחץ) אחרי החג⁵².

כן מנהגם לשרוף לולב והושענות ביום רגיל, ולא בשריפת החמץ⁵². לאידך היתה הוראה

51 לוח כולל-חב"ד, משיוע אדמוה"י סי' תכט סי"ז. וראה דעות שונות בסי' הנשואין להלכתם פ"ו הע' 81.
 52 ירשימות' חובת יד עמ' 23. וביאהלי ליובאוויטשי עמ' 166 דייק, עושים זאת סמוך לחג, והטעם ע"פ יסדר היום' שכי' שיש לסתור את הסוכה במוצאי יו"ט, כדי להודיע שלא נעשית אלא למצוות.

* לבני חו"ל: יום ראשון — שמחת-תורה. ערבית של יו"ט, ותודיענו, ק"ת. בהדלקת הנרות: להדליק נר של יו"ט ושהחיינו. קידוש יקנה"י. הקפות כדאמול. שחרית: נשיאת כפים בחזרת השי"ץ, הלל שלם, ק"ת, קידוש והקפות. בשיעורי חתיית אומרים היום את כל פרשת ברכה (בלבד — זו כנראה ההוראה הקבועה, ראה יוצרי עמ' שבצ).

46 יקובץ ליובאוויטש, גיליון 13 (תשט"ז), עמ' 64.
 47 רצוי לקרוא ליוצאים מביה"כ לזכור' לחזר פנימה, לפני אמירה זו.
 48 מקורות למנהגי הציבור נשמות' צוינו בגיליון תרי"ט.
 49 ולהעיר מדעת הרמב"ם בהל' קידוש-החודש פ"ה הי"ב בעניין יום-טוב שני ביישובים החדשים בארה"ק, והתייחסות הרבי לזה בסי' המלך במסיבוי ח"א עמ' רטב וח"ב עמ' רס, ושי"ן.

49 לקריש ח"י עמ' 192. וראה יוצרי עמ' שצג, ושי"ן.
 50 לאחר חצות. — ולא בכל פרשה, ש"א (שיוע אדמוה"י סי' רפה סי"ה) שניתן להשלמה עד יום ג', כיוון שבשמחית' מסיימים את כל התורה ומתחילים אותה מחדש (אם כי ידחק ונכסי' מועיל תמיד) — יהתוועדות' תשמי"ז ח"א עמ' 350. וראה יהתוועדות' תשמי"ז ח"א עמ' 396.

השמחה בשמחת-תורה היא מצד עצם הנשמה

בנוגע לשמחת בית-השואבה מצינו שהיו עושין אותה "גדול"י חכמי ישראל וראשי הישיבות", ואילו "כל העם האנשים והנשים כולן באין לראות ולשמוע" □ מה-שאינ-כן השמחה דשמחת-תורה היא בכל בני ישראל בשווה כי אז מתגלה הבחירה דעצמותו יתברך בנשמות ישראל, בחירה בעצם הנשמה, השווה אצל כולם □ משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

א. דובר לעילי אודות דברי הילקוט בנוגע למעלת השמחה דחג הסוכות לגבי שמחת שאר המועדים – ש"בפסח אין אתה מוצא שכתוב בו אפילו שמחה אחת... וכן אתה מוצא שאין כתוב בעצרת אלא שמחה אחת, דכתיב ועשית חג שבועות לה' אלוך גו' ושמחת גו', מה-שאינ-כן בחג הסוכות – "אתה מוצא שלש שמחות כתיב בחג, ושמחת בחגך", והיית אך שמח, ושמחתם לפני ה' אלוך שבעת ימים".

ב. וגדולה מעלת השמחה – שכל ההמשכות נמשכות על-ידי שמחה, כפי שמצינו בנוגע להאריז"ל שזכה לכל העניינים הנעלים על-ידי שמחה של מצווה, כיוון שעל-ידי השמחה נמשכות כל ההמשכות, הן בגשמיות והן ברוחניות. ובפרטיות יותר:

בנוגע להמשכות בעניינים גשמיים – בוודאי שבשכלם צריך להיות עניין השמחה, שהרי בשביל גשמיות צריכה להיות התעסקות, כמו שכתוב "וברכך ה' אלוך בכל אשר תעשה", וכיוון שיש צורך בהתעסקות כדי

והנה, אחת מג' השמחות שנאמרו בחג הסוכות קאי על שמיני-עצרת. אלא שלהיותו שמיני לחג הפוכות, הרי זה שייך גם לחג הסוכות, ולכן נחשב שבחג הסוכות נאמרו ג' שמחות. ומוזה מוכן שגם בשמיני-עצרת נאמרו שלוש שמחות, כי, עם היות שמיני-עצרת "רגל בפני

1) שיחת יום ב' דחג הסוכות ס"ה.
2) יל"ש אמור רמז תרנב (בתחילתו).
3) פ' ראה טז, י"א.
4) שם טז, י"ד.
5) שם, טז.

6) אמור כג, מ.
7) ראה סוכה מח, א. וש"נ.
8) תו"א תולדות כב, וראה הנסמך בסה"מ מלוקט ח"ב עמ' קמו הערות 26-7.
9) פ' ראה טז, יח.

מניחים את ספר-התורה השני על הבימה ליד ספר-התורה הראשון, ולא יסירו את ספר-התורה הראשון עד שנייחו על הבימה את ספר-התורה השני. מגביהים וגוללים את ספר-התורה הראשון, ואין מהפכים אותו ופניו אל העם, ואין משנים במאומה מסדר ההגבהה של כל השנה".

אומרים "מרושות" לחתן בראשית, כלשון יחיד ככתוב בסידור (רק לאדמו"ר קוראים בלשון רבים). וקוראים מ"בראשית ברא" עד "אשר ברא אלוקים לעשות", ואין נוהגים לפרוש טלית על ראש העולה לחתן בראשית. הקהל עונה בקול רם בפסוקי "ויהי ערב", וכשמגיע הקורא ל"ויכולו" אומרים כולם "ויכולו", והש"ץ חוזר אחריהם".

מניחים את ספר-התורה השלישי אצל השני, ואומרים חצי-קדיש. מפטיר בספר השלישי במוסף היום בפרשת פינחס. הפטרה: "ויהי אחרי מות משה... רק חזק ואמץ" (יהושע א).

אחרי קריאת התורה אומרים את הפיוטים: "שישו ושמחו", "התקבצו", "אגיל ואשמח", "אשריכם ישראל", כנרפס בסידור (אחר סדר הקפות).⁴⁵

חוזרים כמה פעמים עד שכל הציבור יעלה לתורה. בסיום עולה אחד עם כל הנערים ומברך איתם ברכת התורה.³⁶

בבית-הכנסת של הרבי עולים בשמחת-תורה כמה קרואים יחדיו ומברכים כולם כאחד. לכוהן – כוהנים, ללוי – לוויים, ולשאר העליות – ישראלים [גם הילדים עולים עם אבותיהם].³⁷

למנהגנו: בעליות רגילות כשעולים כמה קרואים ביחד, מברכים כולם כאחד, אבל בעלית 'כל הנערים' מנהגנו שהגדול העולה עמהם מברך ומוציא את כולם.³⁸

אין מנהגנו לפרוש טלית על הנערים ועל שאר העומדים אצל הבימה ולומר "המלאך הגואל".³⁹

'חתן-תורה' ו'חתן בראשית' יכולים להיות גם כוהנים או לוויים.

אומרים "מרושות" לחתן תורה, וקוראים "מעונה אלוך קדם" עד "לעיני כל ישראל", ואין נוהגים לפרוש טלית על ראש העולה לחתן תורה.³⁹ לאחר גמר קריאת הפרשה אומר כל הקהל "חזק חזק ונתחזק", וגם העולה בעצמו אומר כן לפני הברכה האחרונה.⁴⁰

42) 'אוצר עמי שפא.
43) הרבי, שעלה לחתן בראשית, אמר הן את ויהי ערב והן את ייכולו (ע"פ – ברור לי שהתחיל לאומרם) עם הציבור.

44) 'אוצר עמי שפד-שפה.
45) וצ"ל: "בו (בואיו ולא באלוף) יבוא צמח", 'אוצר עמי שפ.

36) כ"ה בלוח כולל-חבי"ד, ומקורו ממש"כ בסידור שאומרים זאת אחר (יכל יאחר) – ש"י בראשית טו, א, קרה"ת. והטעם לכאורה כיוון שקרה"ת היא שלמות השמחה שעליה מדובר בפיוטים אלו, ורק אח"כ אומרים שאר האמירות ויזכור בכללן, שהן עניינים בפ"ע. ודלא כמנהג הרווח בארה"ק שהוא בלוח ידבר בעתו לומר זאת בסיום כל העניינים, אחרי ייזכור ולפני ייהללו. (ואגב, אמר לי ש"י ותיק מחסידי פולין, שקשה עליו ביותר המעבר לפי הנהגו משמחת הקפות וקרה"ת לייזכור, מייזכור שוב ליששו ושמחו, ושוב – לתפילת יטל, בקיטל ובנגינה מעין יעילה").

ראה דיון על קריאת היום ביהתקשרות גיליון רעד. ובגיליון רפג העירו, ממשמעות שו"ע אדמוה"ו (רפב, טו) שבכל שמח"ת ישנם שבעה עולים, ולכן אין מוסיפין מאומה כשחל בשבת.
36) לוח כולל-חבי"ד.

37) 'אוצר עמי שפט. וראה פרטים נוספים בהנהגה, במציאות והדעות בהלכה בזה, שם וביאהלי ליובאוויטשי עמ' 157, ובקובץ 'אהלי שם גיליון ח' עמ' קנה.
מעלים לתורה בכל מחזור (אם ישנם) כהן, לוי וישראלים (כי"מ בשערי-אפרים שיח סניו, ועי' בשו"ע סי' קה ס"י ונו"כ).

38) משיחת יום שמח"ת תשי"ט ס"ח (יתורת מנחם – התועדויות (כד) תשי"ט ח"א עמ' 146).

39) 'אוצר עמי שפ.
40) שם עמ' שפד.

41) דבר אמירת "חזק": ראה אג"ק ח"ד עמ' יד, ובהנסמן בלוח השבועי, בגיליון תרכ"ו.
42) שו"ע או"ח סו"ס קמו ונו"כ.

שתומשך ההמשכה, לכן צריך להיות גם עניין השמחה.

ובהקדם ביאור הטעם שיש צורך בהעניין ד"בכל אשר תעשה": כל המלאכות הגשמיות – הם בעצם עניינים רוחניים, כמרומו בכך שלמדים כל הל"ט מלאכות, עובדין החול, ממלאכת המשכן¹⁰.

ויש להוסיף בזה שהלימוד הוא ממלאכת המשכן דווקא – שאף שהמקדש הוא נעלה יותר מהמשכן, כמו שכתוב¹¹ "כי לא באתם עד תה אל המנוחה ואל הנחלה", מכל-מקום, יש גם מעלה במשכן על המקדש – שהמשכן היה רוחני יותר מאשר המקדש, כמובן מזה שהמקדש נבנה על-ידי שלמה המלך מסוף וזהב שהעלו לו מכל הארצות, היינו גם מאומות העולם, מה-שאינ-כן המשכן נבנה רק על-ידי תרומותיהם של בני ישראל, ומה גם שכללות הנהגתם של בני ישראל בזמן המשכן היתה באופן רוחני יותר, שלא עסקו כל-כך בעניינים גשמיים, לפי שהיה להם "לחם מן השמים"¹², מים מבארה של מרים¹³, ועד שאפילו הלבושים היו באופן ש"שמלתך לא בלתה מעליך"¹⁴, היינו, שהיו לבושים רוחניים ונצחיים.

וזהו החידוש בלימוד ל"ט המלאכות ממלאכת המשכן – שדווקא ממלאכת המשכן שהיה רוחני יותר מאשר המקדש נמשכים כל ל"ט המלאכות שהם עובדין החול. והעניין בזה – שהעבודה היא לעשות מכל הדברים הגשמיים (שבהם נעשים המלאכות הגשמיות) משכן ומקדש לו יתברך, היינו, לא רק משכן, אלא גם מקדש, שמעלתו לגבי המשכן היא בכך שהוא בגשמיות יותר, והרי הכוונה העליונה היא שהגשמיות תהיה מוכן לשבתו יתברך.

וזהו הטעם שצריך להיות "בכל אשר תעשה" – כיוון שצריכה להיות עבודה ויגיעה לעשות מהדברים הגשמיים שעוסק בהם שיהיו משכן ומקדש, היינו, מוכן לשבתו יתברך, שווה הכוונה דירה בתחתונים¹⁵.

ולכן, בנוגע להמשכות בעניינים גשמיים, שבשבילם צריך להיות עניין של התעסקות – בוודאי צריך להיות עניין השמחה, כנ"ל. ועוד זאת, שגם בשביל ההמשכות בעניינים רוחניים צריך להיות עניין השמחה, כיוון שכך הוא סדר ההמשכה, שכל ההמשכות נמשכות על-ידי שמחה דווקא.

ג. נוסף על מעלת השמחה בכלל (כנ"ל), יש מעלה בהשמחה שבשמיני-עצרת ושמת-תורה בפרט – כיוון שהשמחה שבשמיני-עצרת ושמת-תורה היא מצד עצם הנשמה, שלכן השמחה דשמיני-עצרת ושמת-תורה היא בכ" בני ישראל בשווה.

– בנוגע לשמחת בית-השואבה מצינו חילוקי דרגות, ש"לא היו עושין אותה עמי הארץ וכל מי שירצה, אלא גדולי חכמי ישראל וראשי הישיבות והסנהדרין והחסידים והזקנים ואנשי מעשה... אבל כל העם האנשים והנשים כולן באין לראות ולשמוע"¹⁶; מה-שאינ-כן השמחה דשמת-תורה היא בכל בני ישראל בשווה¹⁷.

כשם שביום-הכיפורים, המשכת הסליחה מחילה וכפרה, וכן איסור אכילה ושתייה ושאר העינויים, הם בכל בני ישראל בשווה – כן הוא גם בעניין השמחה דשמיני-עצרת ושמת-תורה בכלל, והשמחה שבהקפות בפרט, שהיא בכל בני ישראל בשווה, כיוון שעניין זה הוא מצד עצם הנשמה, ועצמות ומהות אינ-סוף ברוך-הוא.

14 עקב ח"ד.
15 ראה תניא פל"ד ואילך.
16 רמב"ם הל' לולב פ"ח הי"ד.
17 ראה גם לקו"ש ח"ד עמ' 166 ואילך. וש"נ.

תפילת שחרית: נשיאת כפיים²⁹ ככתפילת מוסף של כל יום-טוב²⁹.

לאחר חזרת הש"ץ – הלל שלם, קדיש ותקבל. שיר של יום, הושיענו (אין אומרים 'לדוד ה' אורי'), קדיש יתום.

קידוש. אומרים תחילה בלחש: "מזמור לדוד", "אתקינו", "ושמרו", "אם תשיב", "דא", "זכור", "על-כן"³⁰. ואחר-כך בקול רגיל: ["אתקינו" דיו"ט], "אלה מועדי", "בורא פרי הגפן". ואחר-כך נוטלים ידיים לסעודה או אוכלים כזית 'מוזנות'. התועדות³¹.

סדר הקפות: כדאמול, "אתה הראת" פסוק בפסוק ולאחר מכן "אב הרחמים". כן עושים שלוש פעמים¹⁷.

לאחר-מכן, פותחים את ארון-הקודש, מוציאים את כל ספרי-התורה ומקיפים את הבימה ז' חצאי הקפה (בהמשך אחד), בסך-הכול שלוש הקפות וחצי. אבל אומרים את כל סדר ההקפות, ללא הכרות "עד כאן הקפה...". ומחזירים את כל ספרי-התורה לארון-הקודש (ללא כל אמירה) וסוגרים אותו³².

"אתה הראת" (של פתיחת הארון. כיוון שחל בשבת, אין אומרים "ג מידות ו"ריבוננו-של-עולם"), "ברוך שמיה", וכל סדר הוצאת ספר-תורה. מוציאים שלושה ספרי-תורה, בראשון קוראים³³ בפרשת וזאת הברכה, ואם יש צורך,

מהורש"ב, שצריך להפסיק קצת בין תיבת "עוזר" לתיבת "דלים"²¹.

בשנת האבלות (רח"ל) אין הולכים להקפות לבר, אלא בליווי²².

הניגונים המושרים בשעת ההקפות הם ניגונים קבועים מדור ודור. ומהם: "וכל קרני רשעים אגרע"²³; "על הסלע הר"²⁴; הניגון המכונה 'ניגון ההקפות של ר' לוי-יצחק'²⁵; ניגון ריקוד²⁶; והרבי היה מוסיף עליהם עוד ניגונים²⁷.

נוהגים לנגן את ניגון 'האפ קאזאק' של הסבא משפולה²⁸.

אין מנהגו לקרוא קריאת התורה בליל שמחת-תורה²⁹.

אחר ההקפות (מחזירים את ספרי-התורה לארון-הקודש ללא כל אמירות³⁰): 'עלינו', קדיש יתום, 'אל תירא', 'אך צדיקים'.

[הבא לביתו רק עכשיו, יאמר בלחש קודם הסעודה: "שלוש עליכם" ו"אשת חיל"³¹]. בשמיני-עצרת ושמת-תורה אין טובלים פרוסת המוציא ברבש²⁹.

"ידוע לכול, שבאמירת 'שמע ישראל' בקריאת-שמע על מיטתו בשמת-תורה, צריך לקבל על עצמו את המסירה ונתינה להרבצת תורה במסירת-נפש בגופו, רוחו ונשמתו, וזו צריכה להיות כל מהותו"³¹.

29 ספרי-המנהגים – מנהגי שמח"ת (אסדי הרבי עצמו נהג לטבול 'המוציא' בדבש גם בשמעי"צ ושחמ"ת, אך ההוראה לרבים היא כנדפס בספרי-המנהגים).
30 ע"פ הנהגת הרבי ללוח כולל-חבי"ד, 'אוצרי עמי שנט'.
31 סה"ש תשי"ד עמ' 39.
32 כמה ממנהגי נשיאת כפים הובאו במדור זה בגיליון תסג של 'התקשרות'.
33 ע"פ ספרי-המנהגים עמ' 57 הע' 8.
34 *33 ואף שלכאורה יש בעיה בהתועדות לפני מוסף עפ"י מ"ש בשו"ע אדמו"ר סי' רפו ס"ד, אולי י"ל עפ"י דברי הרבי בספר השיחות תשי"א עמ' 120 הערה 10, עיי"ש.
34 לוח כולל-חבי"ד. 'אוצרי עמי שנט'.
35 הקריאה – נענימת הטממים הרגילה, ולא נענימת הימים הנוראים ('אוצרי עמי שנט').

האבלים (רח"ל) אומרים משניות וקדיש דרבנן, אך אין אומרים עלינו [עתה, אלא רק אחר ההקפות כדלהלן].⁹ לאחר מכן – קידוש והתוועדות.¹⁰ [המקדש בביתו, אומר תחילה בלחש: "שלום עליכם" ו"אשת חיל"] סדר הקידוש – אומרים בלחש: "מוזמור לדוד", "דא היא סעודתא"¹¹, "אתקיננו" דיום-טוב¹², "ויכולו", ונוסח הקידוש דיום-טוב, ומברכים "שהחינו" (נשים שבידו "שהחינו" בשעת הדלקת הנרות – לא יברכו בשעת הקידוש).

בשמחת-תורה מהדרים במיוחד לעשות קידוש כל-אחד לעצמו ולא לצאת ידי-חובה ממישהו אחר, שכן ברכת "שהחינו" היא גם על התורה, והלוואי שתקיע את עצמו.¹³ בשמחת-תורה היה כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו מסיר [לפעמים, וכהוראת-שעה בלבד!] את ההגבלה שהטיל על שתיית 'משקה'¹⁴ מנגנים ביום זה ניגון 'ארבע בבות'¹⁵. סדר הקפות: "אתה הראת" פסוק בפסוק (ומכבדים בקריאתם אנשים שונים)¹⁶, ולאחר

מכן אומרים "אב הרחמים". לאחר מכן¹⁷ היה מורה כ"ק נשיא דורנו להוסיף פסוקים שונים לפי צורך השעה והעניין, כגון (פסוק שנעשה דרך קבע במשך השנים): "והיה זרעך... ופרצת... ובזרעך" (בראשית כח, יד); "הושיעה את עמך..." (תהילים כח, ט); ולפעמים: "הנני מביא אותם מארץ צפון..." (ירמיה לא, ז).¹⁸ אמירת "אתה הראת", 'אב הרחמים' והפסוקים הנ"ל – שלוש פעמים, ורק לאחר 'אב הרחמים' [וההוספות] פותחים את ארון-הקודש.¹⁹

מוציאים את כל ספרי-התורה²⁰, ומקיפים את הבימה כנהוג. הש"ץ מכריז לאחר כל הקפה (כהלשון בסידור): "עד כאן הקפה א'", "עד כאן הקפה ב'", וכו'. לאחר כל הקפה, מחזירים את כל ספרי-התורה לארון-הקודש.²¹ הרבי שלל את הנגהת המקפידים להסיר את הכתרים מספרי-התורה לקראת הריקודים, בחששם שמה יפלו.²² בפסקה "עוזר דלים" אמר כ"ק אדמו"ר

9) אהלי ליובאוויטש' עמ' 139, ועייש בטעם הדבר. 10) מקדשים וטועמים, ומתוועדים הכנה רבה לעריכת ההקפות בשמחה. וראה 'אוצר' עמ' שעא. 'אהלי ליובאוויטש' שם (ולהלן עמ' 141 אודות קידוש בשמיע' בחו"ל לפני מעריב, ולהלן עמ' 151 אודות חשיבות ההתוועדות אף יותר מההקפות עצמן, עייש). יש לזכור שאין מנהגו לקדש לפני השעה 6:40 בארה"ק (בתום **שעה שבעית**, ראה שערי הלי ומנהג איו"ח ח"א סי' קמא. 'התקשרות' גיליון שעט עמ' 16). 11) "שלום עליכם" ויאשת חילי שייכים לכניסה הביתה, ראה המנובא בכ"ף החיים סי' רסב סיק' ז"ח. האמירה בלחש – ספר-המנהגים עמ' 28. 12) 'אתקיננו' דשבת, נשמט מההוראה שבספר-המנהגים (עמ' 28 ועמ' 56. וצ"ע שבשחרית אומרים אותו ברי"ה, שם עמ' 57 ועמ' 8, ומשם נלמד גם ביו"ט – כנראה זו הכוונה בהוספת לשו"ע אדמו"ר חלק ג"ד עמ' 1319 העי' 28. ודוקח לומר שכלל ב"דא היא סעודתא", כי למשל 'על כן' – שהוא סיום הפסוק, אלא שנאמר בקול ומודגש בסידור – נזכר במפורש בקידוש שחרית, ולא נכלל ב"זכור"). מאידך, 'אתקיננו' דיו"ט מופיע בהגש"פ לפני הקידוש ללא כל שלילה בשבת, ורק נוסף שם **לאח**: "כשחל יו"ט בשבת אומרים תחילה 'יום השישי'... ועיי. וכן כתב לנו הר"ח רי"ל שיי גרונר שאומרים אותו.

ד. עניין זה מודגש גם בהפסוקים שאומרים קודם הקפות, שהתחלתם – "אתה הראת לדעת כי הוי' הוא האלוקים אין עוד מלבדו"¹⁸. העולם אחיזה כלשהי ("עפעפ א אחיזה"); מה-בתיבת "אתה" ישנם ב' פירושים¹⁹: הפירוש הא' – ש"אתה" קאי על עצם הנשמה, שמינינו שגם דוד המלך נקרא "זר" לגבי כהנים²⁰), היינו, כל הדרגות ששם יש לאומות העולם אחיזה כלשהי ("עפעפ א אחיזה"); מה- שאין-כן "אתך", בעצמות אין-סוף ("אתה" הא') שלמעלה מהשתלשלות – שם אין

כ"ק מו"ח אדמו"ר נהג להקדיש בשמחת-תורה ריבוי זמן לשמחה וריקודים בתוך העם, ועל-ידי זה המשיך ופעל גם בנוגע להזמן דעתה

הפירוש הב' – דקאי על עצמות ומהות אין-סוף ברוך-הוא. הפירוש השני הוא ש"אתה" קאי על נשמות ישראל, היינו, שנשמות ישראל באו לידי ידיעה ש"הוי' הוא האלוקים אין עוד מלבדו"; ואדמו"ר הזקן²⁰ גילה את הפירוש הפנימי, ש"אתה" קאי על עצמות, היינו, שעצמות הראה את עצמו באופן שיוכלו לדעת אותו ("עצמות האט זיך באויזן אז מען זאל

אם קאנען וויסן"). וזהו עניין השמחה דהקפות – שאז הוא ההתגלות ד"אתה", הבחירה דעצמות שבחר בנשמות ישראל, שבחירה זו היא בעצם הנשמה, שהיא אצל כל בני ישראל בשווה, ולכן גם השמחה היא ככולם בשווה.

וזהו עניין השמחה דהקפות – שאז הוא ההתגלות ד"אתה", הבחירה דעצמות שבחר בנשמות ישראל, שבחירה זו היא בעצם הנשמה, שהיא אצל כל בני ישראל בשווה, ולכן גם השמחה היא ככולם בשווה.

* * *

ד. דובר לעיל (ס"ב) שעבודת בני ישראל היא לעשות מהדברים הגשמיים משכן ומקדש לו יתברך, היינו מכוון לשבתו יתברך. ולכן נקראו בני ישראל בשם "ממלכת כהנים

וזהו מה שכתוב בשייכות לשמיני-עצרת ושמחת-תורה "יהיו לך לבדך ואין לזרים אתך"²¹. "אתך" – קאי על ב' העניינים ד"אתה" הנ"ל, עצם הנשמה ועצמות אין-סוף. ו"אין לזרים אתך" היינו שבשני העניינים ד"אתה" (עצם הנשמה ועצמות אין-סוף) אין שום מקום כלל ל"זרים". "זרים" – לא קאי על אומות העולם דווקא, אלא על פלשות ההשתלשלות (על-דרך

18) ואתחנן דלה. 19) ראה רד"ה אתה הראת לדעת תרפ"ט (סה"מ תרפ"ט עמ' 227). וש"נ. 20) ראה גם סה"מ ה"ש"ת ס"ע 146. תש"ד עמ' 54. שם עמ' 220. 21) ראה רמב"ם הל' תשובה רפ"ה. לקו"ת אמור

וגוי קדוש²⁶, כיוון שעניינם הוא להביא קדושה בכל מקום – לברר את הגוף ונפש הבהמית וחלקו בעולם, ולהמשיך קדושה במקום זה, שעל-ידי זה ממלאים את הכוונה דרירה בתחוננים.

והיינו, שעל-ידי זה שעושים מהדברים הגשמיים מכון לשבתו יתברך – ממשכים עצמות, כיוון שבזה ממלאים את הכוונה ש"נתאוה הקב"ה להיות לו יתברך דירה בתחוננים"²⁷, שכוונה זו היא בהעצמות, כידוע²⁸ בפירוש "דירה", ש"דירה" אינה להתפשטות, אלא דווקא להעצמות.

א. אמנם, על זה נשאלת השאלה – "הנה השמים ושמי השמים לא יכלכלוך, ואף כי הבית הזה"²⁹:

"השמים ושמי השמים", שהם מדריגות געלות ביותר (כמבואר בחסידות³⁰ פרי עניינם) – "לא יכלכלוך", כיוון שאינם כלים להעצמות; "ואף כי הבית הזה" – איך ייתכן ש"הבית הזה", שנבנה מדברים גשמיים, יהיה כלי לאלוקות ("ג-טליכקייט"), היינו, לעצמותו יתברך!?

[ולהעיר: אף שאומרים הלשון "ג-טליכקייט", אין הכוונה לבחינת ההתפשטות, כי אם להעצמותו יתברך, ורק מצד הזהירות מאמירת תיבת "גימ"ל אל"ף טי"ת" ("גאט")³¹, אומרים "ג-טליכקייט"].

אבל אף-על-פי-כן, זוהי המציאות – ש"השמים ושמי השמים" אינם כלים להעצמות, ודווקא "הבית הזה", היינו, כאשר

א. ועל-פי האמור לעיל (ס"ד) שהשמחה דשמחת-תורה בשעת ההקפות היא מצד העצמות – הרי זה הזמן המתאים לבקש ולפעול ("אויסבעטן"), על-ידי שמחה וריקודים, את כל העניינים הגשמיים, כי, הגשמיות היא בכוח העצמות, ובמילא באה ה"גשמיות" ותובעת שתהיה השפעת הגשמיות בבני, חיי ומזוני רוויחי, ובאופן ש"רוויחי" קאי על כל ג' העניינים, "בני", "חיי" ו"מזוני", שכולם הם באופן דרוויחי. וכל זה ככוונו של יהודי לפעול בשמחת-תורה.

ולהעיר גם מדברי כ"ק מו"ח אדמו"ר³² שברכת "שהחיינו" בשמחת-תורה היא על התורה. והרי על-פי תורה צריך יהודי להיות בריא – כשם שבשעת מתן-תורה היו כל בני ישראל בריאים³³.

ועל-פי הסיפור על-דבר הרה"צ רבי לוי-יצחק מבארדיטשוב³⁴, שאמר, שכיוון שבני ישראל מברכים "מלך מוחל וסולח", מוכרח הקב"ה למחול להם, דאם לא כן תהיה זו ברכה לבטלה³⁵, כן הוא גם בנדון דידן, דכיוון שבני ישראל מברכים בשמחת-תורה "שהחיינו", וברכה זו היא על התורה, ועל-פי תורה צריך כל אחד ואחד מישראל להיות בריא, אזי

לח.ב. ובכ"מ.
 (26) יתרו יטו.
 (27) ראה תנחומא בחוקותי ג. נשא טז. ב"ר ספ"ג במדבר פ"ג, ו. תניא רפ"ו. ובכ"מ.
 (28) ראה בהנסמן סה"מ מלוקט ח"ב עמ' רמא הערה 32.
 (29) מלכ"א ח, כז.
 (30) סה"מ תרמ"ג עמ' פז. ועוד.
 (31) ראה שו"ע אדמו"ר או"ח ספ"ה ס"ג. סה"ש תש"ג עמ' 62. ובהערה 19 שם.
 (32) שיחת שמחת-תורה לפני הקפות תרצ"ז ס"ד (סה"ש תרצ"ז עמ' 196). וש"ג. וראה שיחת ליל שמחת-תורה לפני הקפות תש"ב (התורת-מנחם – התעודות' ח"ד עמ' 72). וראה גם לקו"ש ח"ט עמ' 371 ואילך. וש"ג.
 (33) מכילתא ופרשי' יתרו יט, א. כטו. ועוד.
 (34) ראה תולדות רלו"צ מבארדיטשוב שבסו"ס קדושת לוי בהוספות אות עג. וראה גם לקו"ש ח"ב עמ' 384.
 (35) ראה גם תניא אנה"פ פ"א.

הלכות ומנהגי חב"ד

מאת הרב יוסף-שמחה גינזבורג

שבת-קודש

כ"ב בתשרי,

שמיני-עצרת ושמחת-תורה*

כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע לא נהג להדליק נר בכל יום שמזכירים בו נשמות¹.

הדלקת נרות: ברכת 'להדליק נר של שבת' ושל יום-טוב' ו'שהחיינו'.

בלוח כולל-חב"ד נאמר, שנוהגים לפרוש פרוכת לבנה ומעיל לבן על הספר-תורה [רק] ביום שמברכים 'גשם' או 'טל', אך בבית-מדרשו של הרבי היתה הפרוכת הלבנה פרושה מראש-השנה ועד אחר שמחת-תורה².

מנחה: אין אומרים 'הודו', אבל אומרים 'פתח אליהו'.

בשמחת-תורה, מנהג ישראל (אשר "תורה היא") לשמוח בשמחה זו יותר משמחת בית-השואבה, ויותר משמחת יום-טוב סתם³.

הזהיר כ"ק אדמו"ר מהורי"צ נ"ע בשם אביו

כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע:

"את הארבעים ושמונה שעות [בחול]; בארה"ק – עשרים וארבע שעות] של שמיני-עצרת ושמחת-תורה צריכים לייקר במאוד. בכל רגע אפשר לשאוב אוצרות בדליים ובחביות, בגשמיות וברוחניות, וכל זה על-ידי הריקודים"⁴.

הרבי הנהיג, ללכת בתהלוכות לבתי-כנסיות, וגם לאלה שבשכונות מרוחקות, כדי לשמח יהודים בשמחת החג⁵.

תפילת ערבית: בנעימת התפילה ביום זה אין משנים כלום לנעימת הימים הנוראים⁶.

קבלת שבת: מתחילים 'מזמור לדוד' וממשיכים ככלל שבת. בפיוט 'לכה דודי' אומרים "גם בשמחה ובצהלה" ואין אומרים "ברינה"⁷.

כגוונא, חצי קדיש, ברכו, ערבית של יום-טוב⁸. ויכולו, ברכת מעין שבע, קדיש שלם. מזמור לדוד, חצי קדיש, ברכו.

* לבני חול. ש"ק – שמיני-עצרת. מקדשים ואוכלים סוכה (ללא ברכת ילישב בסוכה) בלילה וביום (ונזהרים אך משתיית מים חוץ לסוכה). בליל ש"ק לאחר מעריב – קידוש והקפות. בשחרית – אין הקפות. מוציאים ב' סית, בראשון קוראים בפי ראה: עשר תעשר, ח"ק, ובב' המפטיר: יביום השמעי'צי. הפטרה: 'זיהי ככלות... ולישראל עמו'. יקום פורקן. הזכרת נשמות. במוסף – תפילת גשם, נשיאת כפים. אחרי'צ, ערב יום הקריאה, קוראים שמות כל פרשת ברכה עם ההפטרה דשית' ושערי הל' ומהני ח"יה סיי פה, והיום יום ד' טבת). במנחה קוראים בפי ברכה. לפנות ערב נפרדים מהסוכה (ואוכלים או שותים משהו).
 (1) 'המלך במסיבו ח"י עמ' שכא. המנהג שנשלל היה, במקורו, להדליק לפני אמירת 'זיכור' ביום-טוב, ואם חל בשבת – בערב שבת [כיום נוהגין העולם להדליקו תמיד לפני כניסת החג] – יאוצר מנהגי חב"ד עמ' רכד. אבל בערב יום הכיפורים (שאומרים בו 'זיכור'), מדליקים נר נשמה.

(2) 'אוצרי עמי' ששג, אך לא ברור אם היתה הוראה כלשהי בנדון (וראה אודות 'מנהגי ביהכ"מ של הרבי' ביהתקשרות' גיליונות: תכת, תלד, תלט), וכן לא הזכיר שם מה עשו בס"ת.
 (3) ספר-המנהגים – מנהגי שמח"ת, וראה לקריש ח"יד עמ' 166-7. ובהערות שם. אודות סוגלת השמחה בימי שמעי"צ ושמח"ת, ראה המלוקט מדברי רבותינו נשיאנו בקובץ 'אהלי ליובאוויטש', גילון ד, עמ' 134 ואילך.
 (4) ספר-המנהגים. ויעי' 'אוצרי עמי' ששב. 'אהלי ליובאוויטש' עמ' 146.
 (5) ראה 'אוצרי עמי' שנט, וש"י. וראה לשון סידור אדמו"ר (נדפס גם בסידור תהלת ה') לפני 'אתה הראית'.
 (6) 'אהלי ליובאוויטש' עמ' 156.
 (7) ספר-המנהגים עמ' 26.
 (8) שכת והזכיר 'חג הסוכות' במקום שמיני-עצרת, ראה הדעות בזה בנטעי-גבריאל, סוכות פרק פא ס"ב ובהערות, ולמעשה אינו חוזר, ואם יכול – תפילות היום – כיוון לצאת בשמחה מהשי"ן.

שמחת-תורה

"ראו אור ממש"

כך מתאר הרבי הרי"צ את ההקפות בבית-מדרשו של רבנו הזקן: בבית-מדרשו של רבנו הזקן היה נהוג שעוד בטרם נערכו ההקפות בליל שמיני-עצרת בבית-הכנסת עם כל הקהל, היה הרבי עורך הקפות ביחידות, בנוכחותם של יחידי סגולה מבין תלמידיו והאורחים שהגיעו.

הרבי עצמו היה אומר את כל פסוקי "אתה הראת"; היה הולך בראש כל שבע ההקפות ואומר את פזמוני ופסוקי ההקפות. בסיום כל הקפה היה מעביר את הספר-תורה לידו השמאלית, מניח את יד ימינו על גבו של אחד המקורבים, ויוצא בריקוד.

בשעת הריקוד – ראו אור ממש. כל אחד הרגיש כאילו היה במקום המקדש ממש ושכל רגע יקר מכל יקר. התחושה הכללית היתה שבכל רגע ניתן להגיע למדרגות גבוהות ביותר, בתורה, עבודה ותשובה. כל אחד חש את ה"משם היו שואבים רוח-הקודש".

כל מי שזכה להיות נוכח בהקפות אלו, ראה את פני הרבי, שמע את ניגון השמחה, צפה בריקוד התענוג, שבכל זה השתקפה השתפכות של "אהבה בתענוגים" – התבטל כביכול מחמת הדרת קודש-הקודשים שריחפה בחדר, והתעלה למעמד ומצב אחר לגמרי.

וסיפר חסיד אחד: כשוכתי להשתתף בהקפות אלו בפעם הראשונה – הן פעלו בי מהפכה של ממש; נהייתי אדם אחר. אז יכולתי לצייר לעצמי איך הרגיש יהודי כשעלה להגל לבית-המקדש וראה את גילוי השכינה.

וסיים הרבי הרי"צ את דבריו: כל איבר באדם יש לו תענוג מיוחד – העין מתענגת מראייה, האוזן משמיעה, וכך הלאה. אך ישנו תענוג כזה הגורם לעונג בכל האיברים יחד, עד שכל החושים וכל הכישרונות מתבטלים בעוצמת התענוג הזה. עונג כזה הרגיש חסיד בעת "הקפות היחידות" של הרבי.

(ליקוטי-דבורים, חלק ב, עמ' 500)

בשמים ממתנינים!

פעם, במוצאי שמחת-תורה, הכריזו אצל אדמו"ר הזקן שעומדים להתחיל בתפילת ערבית. אך הרבי הורה להמתין ולא להתחיל, בהסבירו: "אצל המחותן (הרב הקדוש רבי לוי-יצחק מברדיטשוב) מתפללים עדיין מנחה. ובשמים", הטעים, "מחכים ל'הוא רחום' שלו. אמנם אין זה הסדר שלנו, אבל יש לחכות ל'הוא רחום' של המחותן".

(ספר-השיחות תש"ה, עמ' 63)

כתד-שם-טוב

פעם אמר אדמו"ר הזקן דרוש, ובין הרברים אמר שכתר-מלכות נמשך בראש-השנה, כתר-ההונה – ביום-הכיפורים, וכתר-תורה – בשמחת-תורה. שאלו בניו את הרבי: מדוע אינו מונה גם את כתר-שם-טוב? השיב הרבי: כתר-שם-טוב נמשך על ידי הריקודים של שמחת-תורה.

(ספר-השיחות תרצ"ו, עמ' 308)

דבר מלכות

בהכרח שיומשכו כל ההמשכות הגשמיות, שאלת על זאת".
ובנוגע לענייננו – שכ"ק מו"ח אדמו"ר
בבני, חיי ומוזני רוויחי.

בביתו והזני גם את המצב שלאחר ההסתלקות
("האט באווארנט און צוגעגרייט אויך אויף

ח. דובר לעיל (ס"ג) על-דבר החילוק בין שפעטער").

בעניינים כגון עצמות, השתלשלות, אצילות ובי"ע –

אין להם חוש; אבל אודות גשמיות – הרי בזה

לכולם יש חוש...

שמיני-עצרת ושמחת-תורה לשמחת בית-
השואבה, שבשמחת בית-השואבה היו
חילוקים, מה-שאיין-כן בהשמחה דשמיני-
עצרת ושמחת-תורה שווים כל בני ישראל.

וכשם שביום-הכיפורים אין שום חילוק בין
בני-ישראל, בין משה רבינו ובין יהודי שאינו
יודע דבר מענייני יהדות, ושייכותו היחידה
ליהדות היא בכך שגולד בבית יהודי, שהרי כל

בני-ישראל מחוייבים בהעניינים, ולכל בני
ישראל נמשכת הכפרה – כן הוא בהשמחה
דשמחת-תורה, שאין בה שום חילוקים, וכל בני
ישראל צריכים להיות שמחים בשמחת-תורה.
ושמחה זו צריכה להיות בגשמיות דווקא –
על-ידי ריקוד ברגליים בפשטות. כשם שקיומן
של כל המצוות הוא דווקא בגשמיות בפועל
ממש, וכמו אכילת מצה, שאם יכוון אדם את
כל הכוונות, אבל לא יאכל מצה בגשמיות, לא
יצא ידי חובתו – כן הוא בהשמחה דשמחת-
תורה, שצריכים לרקוד ברגליים בפשטות,
ולריקוד ברגליים – שייכים הכל.

ועל-ידי השמחה בקבלת-עול רוקדים עם
העצמות, והיינו, שעצמותו יתברך רוקד עם כל
יהודי, כך, שעל-ידי הריקוד אפשר לזנק ולדלג
החוצה ("ארויסשפרינגען און ארויסטאנצן")
מעומק תחת לעומק רום, "אריינטאנצן אין
עצמות"....

מ. ועניין זה ראינו גם בהנהגת כ"ק מו"ח

אדמו"ר:

ובהקדם מה שכתוב³⁶ "אל תאמר שהימים
הראשונים היו טובים מאלה, כי לא מחכמה

(37) תניא רפמ"א.

(36) קהלת ז, י.

הם "מבחוץ" ואין ברצונם להיכנס "פנימה". ובכן: צריכים לצאת אליהם ולבאר להם, שקיום התורה ומצוות והשמחה דשמחת-תורה הם עניינים שנוגעים להם בגשמיות.

— אודות עניין הריקוד עם עצמות קשה להסביר להם, כיוון שבעניינים כגון-דא: עצמות, השתלשלות, אצילות ובי"ע (בריאה, יצירה, עשייה) — אין להם חוש, לפי שאין להם כלל תענוג ("געשמאק") ברוחניות; אבל אודות גשמיות — הרי בזה לכולם יש חוש... שהרי לכולם יש חוש ותענוג בכך שיהיו להם ידיים בריאות, רגליים בריאות וילדים בריאים.

יש להסביר להם מה שכתב כ"ק מו"ח אדמו"ר במכתב³⁸, שהסיבה לכך שאדם רוצה לאכול מאכל מסויים היא מפני שהנשמה רעבה להניצוץ אלוקי שבהמאכל, כדי לבררו כו', וכדי שהנשמה תוכל לפעול זאת, פועלת היא תחושת רעבון בהגוף, שיהיה רעב ויחפוץ בגשמיות המאכל, אבל באמת מקור העניין הוא בהנשמה.

ועל-דרך זה בענייננו: כל אלה שהתקבצו כאן לרקוד — הרי הסיבה האמיתית לכך היא מפני שנשמתם רעבה, ורצונם לרקוד בשמחת-תורה עם עצמות, ולכן פעלה הנשמה בהגוף, שגם הגוף רוצה לרקוד; אלא כיוון שבהגוף לא נרגש הטעם הפנימי שבדבר (רצונם של הנשמה לרקוד עם עצמות) — יכול הדבר להשתלשל ולרדת באופן של דבר האסור, אבל האמת היא שמקור העניין הוא בהנשמה.

ולכן עליהם להיכנס פנימה, ולרקוד באופן המותר, וריקוד זה ייתן להם סיוע ותוספות כוח לקיום התורה ומצוות בכל השנה.

ועניין זה נוגע להם לא רק ברוחניות, אלא גם בגשמיות כפשוטו — שיהיו להם ידיים

בריאות, רגליים בריאות וילדים בריאים, כיוון שאצל בני ישראל ההשפעה בגשמיות באה על-ידי הרוחניות, ורק לזמן קצר — כדי שיהיה עניין הבחירה — יכולה ההשפעה לבוא גם שלא על-ידי הרוחניות, אבל סוף-כל-סוף בהכרח שתבוא ההשפעה על-ידי הרוחניות³⁹.

יא. (לקראת סיום ההתוועדות אמר כ"ק אדמו"ר):

עומדים אנו עתה כבר סמוך לחצות הלילה, וצריכים כבר לחשוב על-דבר הליכה ל"הקפות"...

ברצוני רק לומר, שמובא בספרים⁴⁰ שאלה שבדעתם להיות ניעורים כל הלילה, וממילא אינם אומרים קריאת-שמע על המיטה, הנה בשעת חצות צריכים לקרוא את ג' הפרשיות דקריאת-שמע ועל-כל-פנים פרשה ראשונה. את הזמן שנותר עד להקפות — יש לנצל כדי לדבר עם אלה הנמצאים ב"יארד", כנ"ל.

ויעזור ה' יתברך, שתהיה השמחה מתוך קבלת-עול, ברגליים בריאות שיש לכל אחד ואחד,

— ואין הכוונה שהריקודים יהיו ברגליים בלבד, ואילו שאר האיברים יהיו "במקום אחר" ("ערגעץ אנדערש וואו"), כך שהעניינים יביטו למקום אחר (שגם שלא בשעת ההקפות אסור להסתכל שם כו'), אלא שכל האיברים יהיו בהתכללות עם הרגליים —

ועל-ידי זה יומשכו כל ההמשכות ברוחניות ובגשמיות, בבני, חיי ומזוני רוויחי.

(שיחת ליל שמחת-תורה (קודם הקפות) ה'תשי"ד. 'תורת-מנחם — התוועדות' תשי"ד, חלק ראשון (יו"ד) עמודים 90-83 — בלתי מוגה)

38) נעתק תוכנו בלקו"ש ח"א עמ' 177. וראה בתרשם-טוב סקצ"ד. וראה גם "רשימות" חוברת ט עמ' 15 (איגרות-קודש אדמו"ר מהור"צ ח"ד עמ' תמה).

39) ראה תניא אגה"ת פ"ו. קונטרס ומעין מ"ו. 40) ראה שיחת ליל א' דהג הסוכות תרצ"ו ס"ב (סה"ש תרצ"ו בתחילתו). וש"נ.

"מעניין לציין"

באיגרת נוספת לשזור משנת תשכ"ו (איגרות-קודש, כרך כד, עמ' לד) מצטט הרבי את דברי אדמו"ר הזקן "יום אשר עשה ה' לנו יום י"ט כסלו, יום ג' שהוכפל בו כי טוב, יום הילולא רבא דרבנו הקדוש נ"ע, וכשקראתי בספר תלים בפסוק פדה בשלום נפשי" והרבי מקדים:

וידוע שאדמו"ר הזקן באחת מאיגרות שלו בנוגע שחרורו וגאולתו, באיגרת שכתב לרל"י מבארדיטשוב נ"ע, כותב שם כמה סימנים וטעמים, ומעניין לציין שאחד מהם הוא שיום זה הוא יום הילולא רבא דרבנו הקדוש נ"ע.

קפץ לגן-עדן

בהתוועדות שבת-קודש פרשת יתרו תש"י ('תורת-מנחם — התוועדות', כרך א, עמ' 11) מובא:

הרבי [=הרי"צ] סיפר אודות הרה"צ ר' לוי יצחק מבארדיטשוב שלפני הסתלקותו אמר: היו צדיקים שלפני הסתלקותם הבטיחו שלא ייכנסו לגן-עדן עד שיעלו ביאת משיח, ולבסוף, הערימו עליהם ושיחדו אותם על-ידי "צוקער-לעקאח"... אבל אני, סיים הרה"צ מבארדיטשוב, לא אתן שיערימו עלי (יאיך וועל זיך ניט לאזן נארן!).

אבל לבסוף — סיים הרבי [=הרי"צ] — הערימו גם עליו, אמרו "קדושה" בגן-עדן, ומיד קפץ הרה"צ מבארדיטשוב לגן-עדן...

בנוגע לספר התניא — עליו אמר הרה"צ ר' לוי יצחק מבארדיטשוב שזהו דבר פלא שלקחו והכניסו את הקב"ה בספר קטן (ילקחו אלוקים כה גדול והניחיהו בתוך ספר קטן)...

פירוש שמו של רבנו הזקן

באיגרת אחרת (איגרות-קודש, כרך כב, עמ' תז) מציין הרבי בקשר לשמו של רבנו הזקן:

שניאור זלמן, בנוסח הרגיל — שני אור, אור דחסידות ואור דנגלה, אבל חסידים מפרשים ג"כ שני אור — ברוחניות וגשמיות, ועל-דרך פתגמו של הברדיטשובי — זלמן אותיות לזמן שמשיך כל זה בזמן ומקום מסויים.

"ספריו של הרה"צ מבארדיטשוב, נזכרו בתורת חסידות חב"ד" — ציין הרבי בכמה הדומנויות (ראה 'תורת-מנחם — התוועדות', כרך ח, עמ' 194).

רבנו הזקן כותב למחותנו

בכ' בכסלו תשל"א (איגרות-קודש, כרך זך, עמ' מב) חותם הרבי איגרת אישית שכתב למר שזר:

ויהי-רצון שכן יהיה בכל אחד ואחת מאחינו בני-ישראל בכל מקום שהם, ובאופן וכסוים איגרת אדמו"ר הזקן בצאתו לחירות שכתב למחונ[תנן] הרה"צ וכו' מוהרלי"צ מבארדיטשוב — ומשקריתי בספר ת(ה)לים בפסוק "פדה בשלום נפשי", קודם שהתחלתי פסוק שלאחריו, יצאתי בשלום מהי שלום — גי פעמים (דהווי הזקה) שלום.

מינוי ל"התקשרות"

ניתן לקבל את גיליון "התקשרות" ישירות הביתה באמצעות הדואר.

מינוי לשנה: 177 ש"ח (ב-4 תשלומים).
מינוי לחצי שנה: 88 ש"ח (ב-2 תשלומים).

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:
"התקשרות", מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר חב"ד 72915

"כמה דורות תובעים ממנו"

מיוחד במינו הוא המכתב הבא (איגרות קודש, כרך יד, עמ' תלחט) ששוגר לאחד מצאצאי רבי לוי-יצחק:

ביה, כ"ה אדר"ר, תשי"ז

ברוקלין

הווי"ח אי"ח נוי"נ וכו' מו"ה דובער שי

המכונה ד"ר סגל

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת המכתב עם הפ"י שלך, שייקרא בעת רצון על הציון הקי של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבימי ז"ע.

נעם לי לקרות בהמכתב אודות גזעו וצור מחצבתו שהוא הרה"י הרה"י הר"י כו' רבי לוי-יצחק מבארדיטשוב.

שאם בעניינים גשמים באים לידי החלטה שאין דבר בעולם שיאבד מיש לאין, על-אחת-כמה-וכמה שכן הוא בעניינים רוחניים, ומהם מורשת אבות, שנצחית היא ועומדת לעד, זאת אומרת, שפועלת פעולתה בבנים ובני בנים וכו', ובפרט שהרה"י הרה"י הר"י כו' רבי לוי-יצחק מבארדיטשוב היתה מידתו אהבת-ישראל, אשר האהבה היא מקרבת, מקרבת אפילו רחוקים, ועל-אחת-כמה-וכמה קרובים בגוף וקרובים בגשם.

מובן שבכל הנ"ל לא לדרשה קאניגא, כי אם לתוספת זירוז והשתדלות בהפצת היהדות והחזקתה בכל סביבתו מתוך אהבת-ישראל, וזכות אבות מסייעתו להצליח בזה, והשכר בזה הוא כדבר משנה שבר מצווה מצווה, סיפוק נפשי הכי אמיתי והכי עמוק מהטוב והחסד שעושה על-ידי זה, נוסף על הברכה המשדל בזה, ברכת אוהב ישראל הוא הי יתברך בורא העולם, שמידתו היא מידה כנגד מידה אלא שכמה פעמים ככה.

ראיתי במכתבו אשר בן יחיד לו ולומד בישיבה, ובדוא"ר שנס בו ניכר צור מחצבתו, ומשתדל בס, ועל-כל-פנים ישתדל מכאן ולהבא להביא את זה בפועל לקבוע עיתים לפרקים קרובים לימוד בתורת החסידות, מבלי להתרשם מכל מפריע בזה, וכידוע הרדיפות והזלזולים שסבל הרה"י הר"י כו' רבי לוי-יצחק מבארדיטשוב.

כו' רבי לוי-יצחק מבארדיטשוב בעד מסירתו לתורת הרב המגיד ממעזריטש והבעש"ט, וגודל הידידות שהיתה לו לרבנו הזקן בעל התניא, ואשר כל רדיפות אלו לא רק שלא החלישו חייו התקשרותו לחסידות ועניינה, אלא שנעשה לעמוד אש ועמוד אור בכל מקום שהגיע, חוס ואור חסידותי בסביבתו הקרובה ובסביבתו הרחוקה, ומחובתו וגם מזכותו של בנו הוא שיקח על עצמו חוב קדוש זה, והרי כמה דורות תובעים ממנו להיות הצניור להביא תורתם בסביבתו, וגם נותנים לו כוחות למלאות תפקיד קדוש זה ככל הדרוש, באם רק ירצה, ויהי-רצון שכבודו ימצא אותיות מתאימות להחזיר העניין בבנו עוד יותר אם זקוק הוא לזה.

בכבוד ובברכה לבשו"ט בכל האמור מתוך בריאות הנכונה.

"הליטאי נטל חלק עליון"...

"כידוע שאמר הרב מבארדיטשוב: כולנו אכלנו מקערה אחת, והליטאי – כך כונה אדמו"ר הזקן – נטל חלק העליון". אמרה זו, שהובאה על-ידי כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב, צוטטה על-ידי הרבי (ראה 'תורת-מנחם – התוועדויות', כרך כ, עמ' 45), כשהרבי קיבל לידיו ספר שמרברי מחברו עולה כי הוא מצדיק את החולקים על אדמו"ר הזקן ("שמצדיק הוא את בעלי מחל[ן] קתו") – הגיב (איגרות-קודש, כרך י, עמ' רעה):

נוסף על שאין השכל מקבל האשמה על רבנו הזקן בעניינים כאלו, הרי יש גם מכתב מצד שלישי ניטראלי והוא הרב ר' לוי-יצחק מבארדיטשוב שנתפרסם בכמה מקומות ושנותן הצדק כמילואו לרבנו הזקן, ולעת-עתה לא מצאתי אפילו מוזכר בספר...

אמירתו על ספר התניא

על יחסו המיוחד של רבי לוי-יצחק למחזנתו כ"ק אדמו"ר הזקן כדאי לציין את פתגמו (ראה גם 'רשימות', חוברת קעב, סוף עמ' 8 ואילך) שהובא בהתוועדות י"ט בכסלו תשט"ז ('תורת-מנחם – התוועדויות', כרך טו, עמ' 269):

רבי לוי-יצחק מברדיטשוב

"אוהב ישראל הידוע והמפורסם", הגדירו כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו במאמר דא"ח □ "ידוע ומפורסם בכל העולמות שהרב לוי-יצחק ז"ל היה אוהב ישראל ומליץ יושר על כל אחד ואחד מישראל ומכריע את כל אחד ואחד מישראל לכף זכות" □ היה "עמוד-אש ועמוד-אור בכל מקום שהגיע, חוס ואור חסידותי בסביבתו הקרובה ובסביבתו הרחוקה" □ ליום הסתלקותו – כ"ה בתשרי (תק"ע)

מאת הרב מרדכי-מנשה לאופר

ישעיהו, שיש שם תוארים על בני ישראל שהם לכאורה כו', ומפרש הרה"צ מבארדיטשוב שתוארים אלו מורים על שבחם של ישראל [וכדמוכח גם מזה שתוארים אלו נאמרו בספר ישעיהו, דישיעיהו הוא נביא הישועה, כשמו ישעיהו מלשון ישועה], ולא עוד אלא שהם שבחים נעלים ביותר שאין בתוארי שבח דוגמתם. ויש לומר, דעל-פי הידוע בפירוש מאמר רז"ל נפרעין מן האדם מדעתו ושלא מדעתו (ועל-דרך זה בפירוש לשון המשנה "דין וחשבון"), דכאשר אדם אומר פסק דינו של אדם אחר הוא פוסק בזה גם על עצמו, הרי פסק דינו של הרה"צ מבארדיטשוב בנוגע לתוארים הנ"ל שבישיעיהו הוא גם פסק-דין בנוגע לתוארים הנ"ל שבתורות ומשלים שלו.

ה'תורה' שהשיעה על רבי לוי-יצחק

ביום כ' ד' חג השבועות תש"י ('תורת-מנחם – התוועדויות', כרך כג, עמ' 61) סיפר הרבי בשם חותנו אודות שלוש תורות ששמע הרב הצדיק מבארדיטשוב מהבעל-שם-טוב. אחת התורות היא:

"כל תורה שאין עמה מלאכה סופה בטלה." "מלאכה" פירושה התעסקות באהבת-ישראל. כדי שיהיה לתורה קיום, בהכרח שיהיה עמה התעסקות באהבת-ישראל.

"אוהב ישראל הידוע ומפורסם". במשפט קצר וממצה זה הגדיר כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו (במאמר חסידות שהשמיע בליל ערב ראש-השנה תשמ"ג – ספר המאמרים מלוקט, כרך א, עמ' נו) את "הרב-הגאון החסיד, מורנו הרב לוי-יצחק ז"ל מבארדיטשוב".

כמה ימים לאחר מכן – ביום ב' דראש-השנה (תשמ"ג) – מתבטא הרבי ביתר שאת על סגולתו המיוחדת של רבי לוי-יצחק. הדברים נאמרים (שם, עמ' סו) במאמר שבא כהמשך למאמר הנ"ל וזאת על רקע משלו של רבי לוי-יצחק, המובא בחסידות, בעניין תקיעת-שופר (מספר 'קדושת לוי', ר"ה צו, א):

והגם דהלשונות שאומר שם (בהמשל וגם בהנמשל) כפי שהם בפשטות אינם מדברים בשבחן של ישראל, הרי אומר בהמאמר שם דמשל זה הוא מהרה"ג החסיד מהרלי"צ ז"ל מבארדיטשוב, וידוע ומפורסם בכל העולמות דהרלי"צ ז"ל היה אוהב ישראל ומליץ יושר על כל אחד ואחד מישראל ומכריע את כל אחד ואחד מישראל לכף זכות ובאופן דמלכתחילה אריבער, ולכן, כשאומר בהמאמר דמשל זה הוא מהרלי"צ ז"ל, מובן בפשטות דכל הלשונות שאומר שם הם למעיליות. והרי זו שיטתו ודרכו בנוגע לבני ישראל, כידוע פירושו של הרלי"צ ז"ל בהפסוקים שבתחלת ספר

ותורה זו פעלה על הרה"צ מבארדיטשוב, שהנהגתו כל ימיו תהיה התעסקות באהבת ישראל.

פתגם שנתבאר בהרחבה בחסידות

פירושו של הרה"צ מבארדיטשוב (בספרו 'קדושת לוי') על הפסוק "והיה עקב תשמעון", הובא על-ידי הרבי בהתוועדות שבת-קודש פרשת עקב תשח"י ('תורת-מנחם – התוועדויות', כרך כג, עמ' 259), והרבי ציין ש"עניין זה מבואר בחסידות בארוכה". הנה הפירוש:

"עקב" – "העקב וסוף (תכלית) הדבר" – הוא, "אשר תשמעון", עשיית רצון בוראו (האפשרות לשמוע את המצווה ולקיימה), כי "מה שהקב"ה נותן שכר בעד המצווה", גן-עדן ועולם-הבא, ש"י עולמות וכו'" "זה הפחות שבתענוגים", ואילו "עיקר התענוג" והשכר הוא "המצווה גופא, מה שהאדם עושה רצון הבורא", "כמו שאמר התנא (אבות פ"ד מ"ב) שכר מצווה מצווה דגופה של מצווה הוא התענוג והשכר בעד המצווה".

היכן התרגול?...?

על דבקותו של הצדיק מבארדיטשוב סיפר הרבי בהתוועדות חג הסוכות תשי"ג ('תורת-מנחם – התוועדויות', כרך ז, עמ' 54):

כאשר רבי לוי-יצחק מבארדיטשוב למד שחיטה, הנה בגמר הלימוד – בהתאם לדרך הלימוד שלו בהיותו למדן – והקבלה כו', כשהגיע להמעשה בפועל, שהוצרך לשחוט עוף – הביאו לו עוף, ולקחו בידו, והתחיל לברך על השחיטה.

בעת אמירת הברכה, ובפרט שהיתה זו פעם הראשונה שמברך ברכה זו – היה רבי לוי-יצחק מבארדיטשוב בתנועה של דבקות ("ער האט זיך פארדיבקות"), ונמשך אריכות זמן (כ"ק אדמו"ר שחק וסיים) וביתיים – פרח העוף. וכשסיים את הברכה ופתח את עיניו, שאל: "טו, היכן הוא התרגול" ("יוי איז דער היין")!...

סיפור זה סיפר הרבי מהורשיב נייע בעת התוועדות, כאשר בשעת אמירת המאמר הוצאו

חלקי השולחן שנשבר בינתיים מרוב דוחק הציבור. הרבי הרשיב, עיניו היו עצומות, וכשסיים את המאמר שאל: היכן השולחן? וכשענה, אמר, אספר לכם סיפור על רבי לוי-יצחק מבארדיטשוב.

"ראשון לחשבון עוונות"

אחד מפתגמיו של רבי לוי-יצחק הוא זה:

התשובה דימים נוראים – ראשי-השנה, עשרת-ימי-תשובה ויום-הכיפורים – היא תשובה **מיראה**, שלכן נקראים ימים **נוראים**, ובתשובה מיראה – "זדונות נעשו לו כשגגות"; מה-שאין-כן התשובה דחג הסוכות, שאז העבודה היא בשמחה – היא תשובה **מאהבה**, ובתשובה מאהבה – "זדונות נעשו לו כזכויות". וזהו "ראשון לחשבון עוונות" – היום הראשון שבו גם העוונות נחשבים בחשבון הזכויות.

על פתגם זה חזר הרב"ש (בנו הבכור) של אדמו"ר הצמח-צדק, לפני אביו שהוסיף עליו את דברי אדמו"ר הזקן ('תורת-מנחם – התוועדויות', כרך כד, עמ' 45). וראה גם 'תורת-מנחם – התוועדויות', כרך כט, עמ' 70. וראה עוד ב'המלך במסיבו', כרך ב, עמ' קצב).

חיבוב מצווה

בהזדמנות ('המלך במסיבו', שם, עמ' רא) סופר על רבי לוי-יצחק שהיה ער כל הלילה של סוכות מתוך ציפייה לרגע שבו יוכל כבר לברך על ד' המינים, ושאל השואל מדוע ציפה כל-כך למצווה זו דווקא.

הרבי הגיב ואמר שגם במצוות תפילין היה רבי לוי-יצחק נוהג כך – כשעברו ט' ימים של יום-טוב וחול-המועד שבהם לא הניח תפילין – היה מצפה להנחת תפילין בתשוקה כו'. הוסיף הרבי ואמר: בשופר לא היה הדבר תלוי בו – אלא בבעל התפילה!

פעם אחרת (התוועדות פורים תשכ"ג – שיחות-קודש תשכ"ג, עמ' 240) הוסיף הרבי בעניין זה, שרבי לוי-יצחק התכוון כל הלילה לעשיית המצווה, ואחז את הד' מינים בידי

ומרוב חביבות האתרוג והלולב גפפו ונשקו, שפעמים רבות כמה מהם נפסלו מרוב הנישוק והחביבוב.

שלא עשני גוי!

בהתוועדות שבת קודש פרשת בהר-בחוקותי תשי"ג ('תורת-מנחם – התוועדויות', כרך ח, עמ' 172) אמר הרבי:

מספרים על הרה"צ ר' לוי-יצחק מבארדיטשוב, שפעם נכנס אליו יהודי (סתם יהודי, או אחד מתלמידיו) בבוקר באומרו ברכות-השחר, וראה אותו רוקד מרוב שמחה. והיה הדבר תמוה בעיניו ביותר: לפני התפילה, לפני כל העניינים – לשמחה מה זו עושה?! ושאל אצל הבארדיטשובער לפרש השמחה, והשיב לו, שבהגיעו לברכה "שלא עשני גוי" התבונן בהאושר ("ידער גליק") שזכה לו, דכיוון שמברכים "שלא עשני כוי", משמע שהיה יכול להיות באופן אחר... וכיוון שהכיר ("אז ער האט זיך געכאפט") בהאושר שלו, יצא מיד בריקוד מרוב שמחה!

הקב"ה 'מוכרח' לסלוח

משל נוסף של הרה"ק ר' לוי-יצחק מבארדיטשוב – בקשר לימים-נוראים – נזכר על-ידי הרבי בהזדמנויות מספר ובשתי נוסחאות: לעניין תקיעות – ביום ב' דראש-השנה תשט"ז ('תורת-מנחם – התוועדויות', כרך טו, עמ' 12): ילד שרצה תפוח ואביו לא רצה לתת לו – מיהר הילד ובירך ברכה, ואז הוכרח אביו לתת לו את התפוח... בשעה שבני-ישראל מברכים ברכת "שומע קול תרועת עמו ישראל", ו"ברחמים"... אם אנשי כנסת-הגדולה פסקו שיש לברך ברכה זו, בדרך ממילא פסקו, שהקב"ה מקבל "תרועת עמו בישראל" – צעקתם של בני ישראל, שזהו עניין התקיעות – ברחמים.

ונוסח שני – "ועל-פי הסיפור על-דבר הרה"צ ר' לוי-יצחק מבארדיטשוב, שאמר, כיוון שבני-ישראל מברכים "מלך מוחל וסולח" – מוכרח הקב"ה למחול להם, דאם לא

כפתגם הידוע

"וכידוע פתגם הרה"צ מבארדיטשוב, שטען להקב"ה, שאילו היה מעמיד לעיני כשר את ה'גן עדן' וה'גיהנום', תמורת תאוות ותענוגי עולם-הזה, אזי היו כל בני ישראל מקיימים תורה-ומצוות בשלימות!" – הזכיר הרבי באחרון-של-פסח תשי"ז ('תורת-מנחם – התוועדויות', כרך יט, עמ' 295).

בשמחת בית-השואבה תשי"א ('תורת-מנחם – התוועדויות', כרך ב, עמ' 20) הזכיר הרבי פתגם זה בצורה נרחבת ומפורטת מעט:

ריבוננו-של-עולם, אילו היית מעמיד לנגד האדם את העולם-הבא והגן-עדן, ולהבדיל, את הגיהנום ואת תאוות העולם-הזה היית כותב ב"ראשית חכמה" – בוודאי לא היה אף אחד מישראל עובר עבירה; אבל עכשיו שהעמדת לנגד האדם את תאוות העולם-הזה ואודות הגיהנום כתבת ב"ראשית חכמה" – אזי כו'.

מהותו של "רועה ישראל"

ומעניין לעניין:

"הרב הצדיק מבארדיטשוב אמר פעם שאם יעמידהו לפני ברירה: להיות לברו בגן-עדן, או להיות בגיהנום, אבל עם עוד יהודים – יבחר להיות בגיהנום, העיקר להיות עם עוד יהודים..." – אמר הרבי בהתוועדות יו"ד בשבת תשי"ג ('תורת-מנחם – התוועדויות', כרך ז, עמ' 337). הרבי הוסיף כי זוהי תכונתו של רועה ישראל – שכל עצמותו ומהותו הוא תפקידו ושליחותו בתור רועה ישראל ובמילא לא איכפת לו ("עס גייט אים ניט אן") ענייני גן-עדן וכיוצא-בזה; איכפת לו ("אים גייט אן") **אדימצא עם יהודים**, כיוון שזהו תפקידו ושליחותו.